

A döntéshez való jog és a politikai élet Könnyen érthető változat

A **vastag betűs** szavak magyarázatát a szöveg végén találod.

Bevezetés

Az Inclusion Europe írt egy új szöveget.
A szöveg a tavalyi témánkról szól.
2019-ben a fő témánk a **választások** voltak.

Ebben a szövegben azt írtuk le,
hogy miért fontos a döntéshez való jog
a politikai életben való részvételhez.

Az **ENSZ Egyezmény** leírja,
hogy mindenkinek joga van döntéseket hozni.

A fogyatékossgal élő embereknek is.

A döntéshez való jogból
más jogok is következnek.

Például:

- a jog, hogy tudj **szavazni**
és mások is tudjanak rád szavazni

- a jog, hogy eldöntsd,
hol és kivel szeretnél lakni

- a jog, hogy döntést hozz
az egészségi állapotoddal kapcsolatban

- a jog, hogy házasodj és családot alapíts

- a jog, hogy legyen bankszámlád
és te kezeld a saját pénzed

Választójog és választhatóság

A választójog azt jelenti,
hogy megszavazhatod az embereket,
akik képviselnek téged.

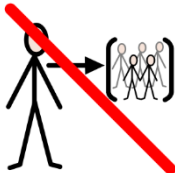
A választhatóság azt jelenti,
hogy mások is szavazhatnak rád.
Így te is képviselhetsz másokat.

Az **Európai Unió** néhány országában,
a fogyatékossgal élő emberek
nem szavazhatnak
és mások sem tudnak rájuk szavazni.

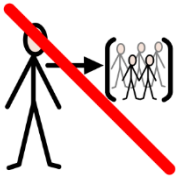

Szerencsére, a helyzet egyre jobb.
Egyre több fogyatékossgal élő ember
rendelkezik a választójoggal
és egyre több fogyatékossgal élő ember választható.

Ha a fogyatékossgal élő emberek
nem rendelkeznek választójoggal
és nem választhatók,
akkor hátrányban vannak másokhoz képest.

Részvétel a politikában

Az **intézményben** élő embereket és a **gondnokság** alatt álló embereket gyakran kizárják a politikai témájú beszélgetésekből.

Sok fogyatékossgal élő ember részt vesz politikában.

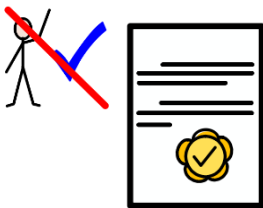
Beléphetnek **politikai pártokba**, mint bárki más.

Viszont sok esetben a pártok nem nyújtanak **hozzáférhető** információkat.

Az **értelmi fogyatékossgal** élő dolgozók nehezen tudnak szakszervezetekhez csatlakozni.

A szakszervezetek olyan szervezetek, amik a dolgozókat képviselik.

Azok a fogyatékossgal élő emberek, akik nem **cselekvőképesek**, nem írhatnak alá munkaszerződést.

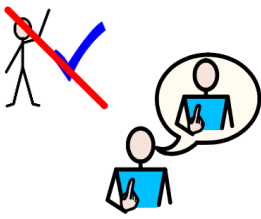
Sok értelmi fogyatékossgal élő ember szegregált munkahelyen dolgozik.

A szegregált munkahelyeket védett munkahelyeknek hívjuk.

A védett munkahelyeken
ritkán működnek szakszervezetek.

A fogyatékossgal élő emberek
nehezen tudnak új szervezetet alapítani.

Az a fogyatékossgal élő ember
aki nem cselekvőképes,
nem alapíthat **önérvényesítő** szervezetet egyedül.
A családja vagy mások támogatására van szüksége.

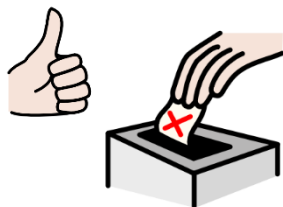

Aki nem cselekvőképes,
nem kezelheti szabadon a saját pénzét.

Ez azt jelenti,
hogy sok fogyatékossgal élő ember
nem nyithat bankszámlát.

Jó példák

Nemrég néhány ország lehetővé tette, hogy több gondnokság alatt álló ember tudjon szavazni.

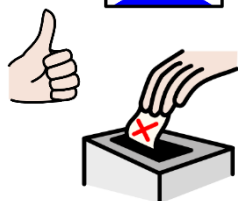
Ezek az országok:

- Dánia
- Franciaország
- Németország
- Spanyolország

Ausztriában, a gondnokságról szóló törvény megváltozott és jobb lett.

Önérvényesítők is dolgoztak azon, a gondnokságról szóló törvény jobb legyen.

Skóciában, az Enable Scotland nevű szervezet szeretne volna hozzáférhetővé tenni a szavazást az értelmi fogyatékossgal élő emberek számára és a **komplex támogatási szükségletű** emberek számára.

Skóciában szavazhatnak a fogyatékossgal élő emberek, de a szavazás nem eléggé hozzáférhető.

Az Enable Scotland leírásokat készített a választásokról

könnyen érthető formában,
és más formákban, amik megfelelnek
a komplex támogatási szükségletű embereknek.
Ennek köszönhető,
hogy sok fogyatékossgal élő ember
szavazott Skóciában.

Maguk az értelmi fogyatékossgal élő emberek is
szolgálhatnak jó példákkal.

Íme néhány ezek közül:

- A spanyol önérvényesítőknék sikerült
hallatni a hangjukat.

Beszéltek **politikuskal** a választójogról.

Találkoztak politikai pártokkal

és új dokumentumokat készítettek

az értelmi fogyatékossgal élő emberek

ötletei és tapasztalatai alapján.

- Sami Helle Finnországból.

Sami Helle egy híres zenész Finnországból,
aki elindult a választásokon is.

Alapított egy önérvényesítő szervezetet,

aminek sok tagja van egész Finnországból.

- Sara Pickard Angliából.

Sara Pickard a Mencap nevű szervezetnél dolgozik.

Sokáig dolgozott az EPSA-ban is,

vagyis az Önérvényesítők Európai Platformjában.

A városban, ahol él

megválasztották városi tanácsnoknak.

Ő a városban az első

Down-szindrómával élő tanácsnok.

- Angela Covadonga Bachiller, Spanyolországból.

Angela volt az első,

Down-szindrómával élő önkormányzati képviselő

Spanyolországban.

Magyarázatok

Cselekvőképesség

A cselekvőképesség azt jelenti,
hogy képesek vagyunk önállóan döntéseket hozni,
és választani dolgok között.

Vannak szabályok, amik leírják,
hogyan kell eldönteni,
hogy valaki cselekvőképes vagy nem.

Az értelmi fogyatékossgal élő emberek számára
a cselekvőképesség azt jelenti,
hogy önállóan tehetnek meg dolgokat.

Például:

- Hozhatnak döntéseket az életükről.
- Házasodhatnak, családot alapíthatnak, és gyermeket vállalhatnak.
- Köthetnek szerződéseket, például munkaszerződést.
- Lehet bankszámlájuk.
- Kezelhetik a pénzüket és tulajdonukat.
- Részt vehetnek a politikai életben, és joguk van szavazni.

ENSZ

Az ENSZ egy rövidítés.

Azt jelenti: Egyesült Nemzetek Szervezete.

Az ENSZ egy nemzetközi szervezet.

Az ENSZ a békéért és a biztonságért dolgozik mindenhol a világon.

Az ENSZ-nek több helyen van székhelye.

Például az Egyesült Államokban, New Yorkban és Svájcban, Genfben.

ENSZ Egyezmény

Az Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló

ENSZ Egyezmény

egy fontos dokumentum.

Röviden ENSZ Egyezménynek hívjuk.

Az ENSZ Egyezmény célja,

hogy mindenki tiszteletben tartsa

a fogyatékossgal élő emberek jogait.

Európai Unió

Az Európai Unió egy csoport,

aminek 28 ország a tagja.

Röviden EU-nak hívjuk.

A csoportba tartozó országokat tagállamoknak hívjuk.

Az országok azért hozták létre ezt a csoportot,

hogy együtt erősebbek legyenek

politikailag és gazdaságilag.

Az EU sok fontos dolgról alkot törvényeket,

amik befolyásolják az itt élő emberek életét.

Az EU különböző területeken alkot törvényeket.

Az EU sok olyan fontos dologról is alkot törvényeket,

amik befolyásolják

az értelmi fogyatékosokkal élő emberek életét.

Értelmi fogyatékoság

Az értelmi fogyatékosokkal élő emberek számára

nehezebb lehet megérteni információkat

vagy megtanulni új dolgokat.

Ez megnehezíti az életük bizonyos részeit.

Az értelmi fogyatékosokkal élő embereknek

gyakran támogatásra van szükségük

a tanulásban vagy a munkában.

Az értelmi fogyatékoság

általában felnőtt kor előtt kezdődik.

Egész életén keresztül befolyásolja az érintett személyt.

Gondnokság

A gondnokság lehetővé teszi,

hogy más döntsön az életedről.

Az a személy, aki helyetted hoz döntéseket,

a gondnokod.

A gondnokod eldöntheti helyetted például,

hogy hol lakj.

Sok gondnokság alatt álló ember
nem szavazhat, nem házasodhat,
vagy nem nevelheti a saját gyermekeit.

Hozzáférhető

Olyan dolog,
amit a fogyatékossgal élő emberek
könnyen tudnak használni.

Például:

- Egy épület hozzáférhető
a mozgássérült emberek számára,
ha van rámpa,
amin be tudnak menni az épületbe.
- A könnyen érthető információ hozzáférhető
az értelmi fogyatékossgal élő emberek számára,
mert könnyű megérteni.
- A jelnyelven közölt információ hozzáférhető
a hallássérült emberek számára,
mert így ők is megértik az információt.

Intézmények

Az intézmények olyan helyek,
ahol értelmi fogyatékossgal élő emberek
együtt laknak más értelmi fogyatékossgal élő emberekkel.
De másoktól, vagyis a nem fogyatékos emberektől távol élnek.

Ezt "szegregációnak" hívjuk.

Van olyan, hogy ez az akaratuk ellenére történik.

Az intézményben lakó embereknek követniük kell az intézmény szabályait és nem dönthetnek önállóan.

Komplex támogatási igény

A komplex támogatási igény azt jelenti, hogy valakinek több dologban, sok támogatásra van szüksége.

Önérvényesítés

Önérvényesítés az, amikor az értelmi fogyatékossgal élő emberek felszólalnak saját magukért. Ezeket az embereket önérvényesítőknak nevezzük

Politikai párt

A politikai párt, emberek egy csoportja. Ezek az emberek hasonlóan gondolkodnak arról, hogy hogyan kellene vezetni az országot.

Politikus

Valaki, aki az ország vezetésében

vagy az ország egy részének vezetésében dolgozik.

Vagy valaki, aki szeretné vezetni az országot.

Politikusok lehetnek például

- polgármesterek
- miniszterek
- jelöltek, akik indulnak egy **választáson**.

Szavazás

A szavazás azt jelenti,

hogy megválasztjuk a politikusokat,

akik képviselnek minket

és döntéseket hoznak értünk.

Szavazni különböző szinteken lehet.

Például

- a városban,
amikor új polgármestert választunk
- az országban,
amikor új parlamenti képviselőket választunk
- az európai választásokon,
amikor új európai parlamenti képviselőket választunk.

Választás

A választáson dől el,
ki képviselje az érdekeidet,
és ki hozzon fontos döntéseket,
amik minket érintenek.

A választások különböző szinteken történhetnek.

Például városi szinten,
amikor új polgármestert választunk.

Vagy országos szinten,
amikor új parlamenti képviselőket választunk.